Palatinus Aranka

A ZRENJANIN HETILAP ÍRÁSAI 56-RÓL

A Nagybecskereken 1952-től folyamatosan megjelenő, szerb nyelvű Zrenjanin című hetilap, jórészt az écskai befogadótábor közelsége, de legfőképpen a lakosság tájékoztatási igénye miatt, esetről esetre szórványosan tudósított a magyarországi forradalmi eseményekről, de az écskai befogadótáborral kapcsolatos dolgokról is. Igaz, eléggé szűkszavúan, mindössze néhány mondatban, ám ezek akkor is fontos adalékok az 56-os forradalom vajdasági sajtóvisszhangjához. A lap többnyire a Szombattól szombatig című heti hírrovatban cikkezett a forradalom eseményeiről. Ezekből az 1956-ban és 1957-ben közölt szerb nyelvű cikkekből adunk közre az alábbiakban egy válogatást, amely most elsőként lát napvilágot magyar nyelven.

1956. október 20.

A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJÁNAK KÜLDÖTTSÉGE LÁTOGATÁST TETT A JUGOSZLÁV KOMMUNISTA SZÖVETSÉGNÉL

A Magyar Dolgozók Pártjának küldöttsége már néhány napja hazánkban tartózkodik, és megbeszéléseket folytat a Jugoszláv Kommunista Párt vezetőivel.

Meg kellett oldania a jugoszláv kérdést, el kellett érnie,hogy Tito elvtárs a megbékélést demonstrálva fogadja Gerő Ernőt. Ez korántsem volt egyszerű, hiszen Tito nem csinált titkot belőle, hogy nem tartja kielégítőnek a Magyar Párt élén bekövetkezett személyi változást, és nem sok hajlandóságot mutatott a Gerő Ernővel való találkozásra.

A Jugoszláv Kommunista Szövetség részéről a megbeszélést vezető tárgyalófél élén Aleksandar Ranković, a Központi Pártbizottság Végrehajtó Titkárságának tagja áll. A Magyar Dolgozók Pártjának küldöttségét pedig Gerő Ernő, a Központi Pártbizottság első titkára vezeti. Többek között a küldöttséggel érkezett Hegedűs András is, a Központi Bizottság tagja, aki a miniszterelnöki tisztséget tölti be.

LETARTÓZTATTÁK FARKAS MIHÁLYT, MAGYARORSZÁG VOLT HONVÉDELMI MINISZTERÉT

Magyarország Legfőbb Ügyészsége parancsára letartóztatták Farkas Mihály, volt honvédelmi minisztert, a Magyar Dolgozók Pártja Politikai Bizottságának volt tagját.

A Magyarországról érkezett jelentések szerint Farkast azért tartóztatták le, mert „a szocialista társadalmi berendezést rombolta", s félő volt, hogy Magyarországon „váratlan, kellemetlen eseményre" kerül sor.

Ugyanakkor Nagy Imrét, Magyarország volt miniszterelnökét visszavették a Magyar Dolgozók Pártjába. Nagy Imrét a Politikai Bizottság 1955-ben Rákosi Mátyás első titkár kezdeményezésére és utasítására zárta ki a Pártból.

A JUGOSZLÁV SZÖVETSÉGI PARLAMENT KÜLDÖTTSÉGE MAGYARORSZÁGRA LÁTOGAT

A hónap végén a Jugoszláv Képviselőház küldöttsége megbeszélésre utazik Magyarországra.

A jugoszláv küldöttség a Magyar Parlament meghivására utazik Magyarországra.

1956. október 27.

MAGYARORSZÁGON FOKOZATOSAN HELYREÁLL A REND

Magyarországon az első zavargások miatt súlyos a helyzet. A rendteremtés érdekében, felszámolták a fegyveres csoportok nagy részét. A helyzet fokozatosan rendeződik.

Megtörtént a kormányváltás. Nagy Imre, új kormányelnök felhívására mind több olyan csoport teszi le a fegyvert, amely korábban középületekbe, intézményekbe meg a helyhatóság és biztonság épületeibe tört be. A kormány a Katonai Bizottsággal együtt uralja a helyzetet, noha Budapest utcáin még vannak lövöldözések.

Tegnap, a Magyar Dolgozók Pártjának Politikai Bizottsága Gerő Ernő helyett Kádár Jánost választotta meg első titkárnak.

Egyébként Magyarország fővárosában még érvényben van a kijárási tilalom.

1956 november 3.

A SZOVJET KORMÁNY DEKLARÁCIÓJA

A szovjet kormány nyilatkozatot tett közzé a Szovjetunió és a többi szocialista ország közötti együttműködés fejlesztése és a barátság elmélyítése érdekében.

Budapest, 1956. október 31. – Kilián laktanya

A deklaráció többek között kimondja, hogy a Szovjetunió kormánya készen áll folytatni a megbeszéléseket Magyarországgal és a többi kelet-európai országgal a szovjet fegyveres erők állomásoztatásának méreteiről.

A szovjet kormány ezzel egyidejűleg elrendelte a szovjet csapatok, illetve katonai alakulatok kivonását Budapestről.

1956. november 10.

MAGYARORSZÁGON, SZOLNOKON ÉS PÉCSETT, A SZAKSZERVEZETI TANÁCSOK FELHÍVÁST INTÉZTEK A DOLGOZÓKHOZ, HOGY TÉRJENEK VISSZA MUNKAHELYÜKRE

Magyarországon, Szolnok megyében a szakszervezeti tanácsok arra szólították fel a dolgozókat, hogy térjenek vissza munkahelyükre. A szakszervezetekhez intézett felhívás hangsúlyozza, hogy az egyedüli kiút a munkában van, amely az életet jelenti, és amely alapja a Kádár János által beígért gyökeres reformoknak meg az általános jobblétnek.

Kádár megkísérelt megegyezni a munkásosztállyal, hogy leválassza a felkelés táboráról, s akaratlanul is segített életre hívni egy olyan szervezetet, amellyel november negyedikét követően is hosszú ideig kényszerű harcot vívott. Október 24-étől a fővárosban és Magyarország más helységeiben, a gyárakban és üzemekben hozzáláttak a munkástanácsok megalakításához.

1956. november 17.

JUGOSZLÁVIA SEGÉLYSZÁLLÍTMÁNYA MAGYARORSZÁG KÁRT SZENVEDETT LAKOSSÁGÁNAK

A Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság kormánya határozatot hozott arról, hogy a Magyar Népköztársaságnak, élelemben és épületanyagban utal segélyszállítmányt.

A küldeményben van rizs, bab, szappan, tüzelőanyag, ajtó- ablak- és kirakatüveg, cement meg épületanyag. A szállítmány értéke 150 millió dinár.

MAGYARORSZÁGON NORMALIZÁLÓDIK AZ ÉLET

A Budapestről érkező hírek arról szólnak, hogy a szomszédos országban lassan normalizálódik a helyzet.

Kádár János, Magyarország új kormányelnöke megtartotta a néphez intézett beszédét. Többek között kiemelte, hogy még ezen a héten meg kell semmisíteni a szórványos, kisebb fegyveres alakulatokat. A legnagyobb gondot az országban uralkodó súlyos anyagi helyzet okozza, ami leginkább kétségbeejtő. A tragikus események előidézőit Rákosinak és cinkosainak súlyos hibáiban kell keresni. A magyar kormány elnöke aláhúzta, hogy indokolt volt a nép gyűlölete a korábbi ország- és pártvezetés miatt. Az új kormány készen áll arra, hogy gyökerestől kiirtsa a múltból eredő hibákat, s mindent megtesz annak érdekében, hogy egy igazi, népi demokrácia épüljön ki az országban.

1956. december 15.

A MAGYARORSZÁGI ESEMÉNYEK

A Magyarországról érkező szűkszavú, hiányos hírek szerint, tekintettel arra, hogy külfölddel minden telefon- és táviratösszeköttetés megszakadt, arra lehet következtetni, hogy az ott uralkodó helyzet kilátástalan, hogy az események újra komollyá váltak, s hogy tragikus dolgok történnek.

A magyar kormány a számtalan rendkívüli intézkedés mellett elhatározta, hogy megszünteti a budapesti központi munkástanácsot, úgyszintén a tartományi, a körzeti és a városi munkástanácsokat. Ugyanakkor országszerte intézményesítették a rögtönítélő bíróságokat. A központi munkástanács kétnapos sztrájkot hirdetett, és beszüntette a munkát amiatt, hogy a hatóságok több munkástanácstagot letartóztattak.

Magyarország küldöttsége elhagyta az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsának ülését, „kifejezve felháborodását a Magyarország belügyeibe való állandó beavatkozás miatt."

Budapest, 1956. október 31. – Ferenc körút

1957. január 12.

BIZOTTSÁG ALAKULT A MAGYARORSZÁGON URALKODÓ HELYZET TANULMÁNYOZÁSÁRA

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének több mint húsz tagországa, Nagy-Britanniával és az Egyesült Államokkal az élen, rezolúciót terjesztett a közgyűlés elé, amelyben kérik, hogy alakítsanak egy különbizottságot, amely kivizsgálná a Magyarországon uralkodó helyzetet.

A kezdeményező országok azt javasolják, hogy a bizottságban öt tagország kapjon helyet.

A kezdeményező országok javaslata szerint a különbizottság tagjainak Magyarországon tájékozódniuk kellene az ott uralkodó állapotról és helyzetről. A rezolúció felszólítja a Szovjetuniót és Magyarországot, hogy a bizottság tagjainak tegyék lehetővé Magyarország területén a korlátlan és szabad mozgást, a reális felmérés és a valós tények feltárása érdekében.

1957. január 19.

A KÖZELMÚLT ESEMÉNYEI SORÁN ELŐIDÉZETT KÁROK BUDAPESTEN

Nyilatkozatot tettek közzé azokról a tetemes károkról, amelyeket Magyarország fővárosa a múlt év októberében és novemberében szenvedett el.

A felmérések szerint 4678 épület teljesen megrongálódott. A mintegy 13 ezer lerombolt lakásból több mint 6 ezret megjavítottak. A felújítási munkálatok a többi lakásokon folyamatban vannak.

Emellett a zavargások ideje alatt megsemmisítettek 109 villamost, 10 trolit és 14 autóbuszt. A kereskedelemben 500 millió forint a kár, az egészségügyi intézményekben pedig több mint 82 millió forint.

A Budapestről érkező információk szerint hamarosan olyan nyilvános munkálatokat szerveznek, amelyek megvalósítása nem sok anyagot igényel, de nagyszámú munkást foglalkoztat.

A zavargások idején 3000 személy vesztette életét, több mint 13000 megsebesült.

1957. január 26.

JUGOSZLÁVIÁBAN CSAKNEM KILENCEZER A MAGYAR MENEKÜLTEK SZÁMA

A legutóbbi kimutatások szerint ezen a héten, csak a hétfői napon, huszonnégy óra alatt 643 személy menekült át Jugoszláviába.

A Magyarországról Jugoszláviába menekültek száma egyébként az októberi eseményektől a mai napig csaknem kilencezer.

1957. február 23.

A MAGYARORSZÁGRÓL ELMENEKÜLT GYERMEKEK VISSZATÉRÉSÉNEK A LEHETŐSÉGEI

Értesülések szerint a napokban Belgrádban megbeszéléseket folytattak a jugoszláv és a magyar kormány képviselői, azon menekült gyermekek visszatéréséről, akiknek a szülei Magyarországon maradtak és akik kérvényezték a visszatérést, illetve akiknek szülei kérték gyermekeik hazaszállítását.

A megbeszéléseken részt vett az Egyesült Nemzetek menekültügyi biztosa is.

Ezekben a kérdésekben egyébként az Egyesült Nemzetek által elfogadott, a családok egységére vonatkozó alapokmány szerint járnak el, azzal, hogy az idősebb kiskorúaknál tekintetbe veszik azok akaratát is.

MAGYARORSZÁGON FELFEGYVERZETT MUNKÁSŐRSÉGEK ALAKULNAK

A Magyar Népköztársaság államelnöksége rendeletet hozott, mely szerint fegyveres munkásőr-egységeket létesítenek a gyárakban, a vállalatokban, az intézményekben, a bányákban stb. A rendelet külön hangsúlyozza az alakulatok létrehozásának célját és fontosságát. Az alakulatok célja, hogy megóvják a Magyar Népköztársaságot és a népi demokráciát, hogy biztosítsák a folyamatos termelést, meggátolják a munkabeszüntetést és megakadályozzák a kapitalizmus visszaállítását. Az őrségek önkéntes alapon szerveződnek, tehát önkéntesek alkotják. Az alakulatok tagjai 18 évnél idősebb, a szocialista rendszer odaadó, példás magaviseletű, szorgalmas munkásai lehetnek.

A rendelet végrehajtásával a Magyar Népköztársaság munkás-paraszt kormányát bízták meg.

1957. március 2.

NAGY ERŐFESZÍTÉSEKET ÉS ÁLDOZATOKAT KÖVETEL A JUGOSZLÁVIÁBAN TARTÓZKODÓ MENEKÜLTEK ELHELYEZÉSE ÉS ELTARTÁSA

August Ling, az Egyesült Nemzetek menekültügyi biztosa a napokban kijelentette, hogy a jugoszlávok nagy erőfeszítéseket és áldozatokat hoznak annak érdekében, hogy elszállásolják és ellássák a Jugoszláviában tartózkodó magyar menekülteket. Ez naponta több tízezer dollárral terheli Jugoszlávia nemzeti költségvetését.

Ling biztos rámutatott arra, hogy sürgősek és fontosak a gyors intézkedések a Jugoszláviában tartózkodó több mint 18000 menekült további sorsával és jövőjével kapcsolatosan.

1957. marcius 23.

BELGRÁDBA UTAZOTT AZ EGYESÜLT NEMZETEK MENEKÜLTÜGYI BIZTOSA

Már néhány napja Belgrádban tartózkodik August Ling, az Egyesült Nemzetek menekültügyi biztosa.

Ez idő alatt Ling az illetékes jugoszláv tisztségviselőkkel megtárgyalja majd a Jugoszláviában tartózkodó menekültek gondjait, problémáit.

Ellátogat a hazánkban működő, a menekültek részére berendezett néhány befogadóközpontba is.

A NEMZETKÖZI VÖRÖSKERESZT FELHÍVÁSA

A Genfben székelő Nemzetközi Vöröskereszt Szervezete néhány nappal ezelőtt felhívást intézett a világon működő Vöröskereszt szervezetekhez, hogy járuljanak hozzá a Jugoszláviában tartózkodó magyar menekültek ellátásához.

A felhívásban közzétették, hogy az elkövetkező négy hónapra anyagiak szükségesek a menekülteknek.

1957. április 6.

JUGOSZLÁVIÁBÓL EDDIG TÖBB MINT KÉTEZER MENEKÜLT TÉRT VISSZA MAGYARORSZÁGRA

A horgosi határátkelőn át 337 magyar menekült tért vissza Magyarországra.

A menekültek visszatérésekor jelen volt Courvoisier, az Egyesült Nemzetek menekültügyi megfigyelője, valamint a menekültek ügyeivel foglalkozó jugoszláv–magyar bizottság tagjai is.

Jugoszláviából eddig 2124 menekült tért vissza hazájába.